

6 Литература и средства обучения

6.1 Основная литература:

1. Клиническая фармакология: учебник + CD /под ред. В.Г. Кукеса.- 4-е изд., перераб. и доп. – М., 2009. – 1056 с.
2. Клиническая фармакология и фармакотерапия: учебник /под ред. В.Г. Кукеса, А.К. Стародубцева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2011. – 800 с.

6.2 Дополнительная литература:

1. Клиническая фармакология. В 2-х т. Пер. с англ. Лоуренс Д.Р., Бенит Т.Н. – М., Медицина, 2004.
2. Клиническая фармакология. Михайлов И.Б. – СПб., 2004.
3. Клинические рекомендации, основанные на доказательной медицине: перевод с английского под редакцией Ю.Л. Шевченко, В.И. Кулакова, Р.М. Хаитова – 2-е изд., испр. – М.; ГЭОТАР-МЕД, 2002. – 1248 с.
4. Лекарственные средства. Машковский М.Д. – М., Медицина, 2010.
5. Список основных жизненноважных лекарственных средств РК – Астана.
6. Справочник ВИДАЛЬ «Лекарственные препараты в Казахстане» – М. Астра Фарм Сервис. 2010. 960 с.

6.3 Средства обучения:

1. Дидактические и наглядные пособия;
2. Тесты на бумажном и электронном носителе;
3. Учебно-методические пособия на бумажном и электронном носителе;
4. Учебные фильмы;
5. Комплект тематических плакатов.

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

ТЕХНИКАЛЫҚ ЖӘНЕ КӘСІПТІК БІЛІМ БЕРУ

ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ

КЛИНИКАЛЫҚ ФАРМАКОЛОГИЯ

0302000 - «МЕЙІРБИКЕ ІСІ» МАМАНДЫҒЫ

0302033 - «Жалпы практика мейірбикесі» біліктілігі
0302043 - «Мамандандырылған мейірбике» біліктілігі

Сағат көлемі – 46

Астана 2010

Авторлар:

1. С.С. Смакова – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК оқу ісі жөніндегі директордың орынбасары;
2. Р.Р. Усманова. – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК «Ішкі аурулар пропедевтикасы және терапиядағы мейірбике ісі» пәнінің оқытушысы;
3. Б.Б. Жумагельдина – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК «Ішкі аурулар пропедевтикасы және терапиядағы мейірбике ісі» пәнінің оқытушысы.

Сарапшылар:

1. М.Ш. Нурманова – Алматы қ. «Орта медициналық және фармацевтік қызметкерлерді даярлау және қайта даярлау жөніндегі Республикалық колледжі» РМҚК «Мейірбике ісі» ЦӘК төрағасы, медицина ғылымдарының кандидаты;
2. Г.М. Шаяхметова – «Семей қ. Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК директоры, Семей қ. Шығыс Қазақстан облысының орта буынды мамандар бойынша бас штаттан тыс маман;
3. Т.И. Челдыбаева – «Семей қаласының аумақтық онкология диспансері» КМҚК мейірбике ісі бойынша директордың орынбасары, жоғарғы санатты дәрігер.

1 Медицина білімі мен ғылымының инновациялық технологиялар республикалық орталығы және «Семей қаласының Дүйсенбі Қалматаев атындағы мемлекеттік медицина колледжі» КМҚК ӘЗІРЛЕГЕН ЖӘНЕ ҰСЫНҒАН.

2 Алғаш рет ЕНГІЗІЛГЕН.

3 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ 0302000 – «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша 0302033 – «Жалпы практика мейірбикесі», 0302043 – «Мамандандырылған мейірбике» біліктіліктері бойынша 2010 жылғы мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес әзірленген.

4 ҮЛГІЛІК ОҚУ БАҒДАРЛАМАСЫ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2010 жылғы 5 тамызындағы № 604 бұйрығымен бекітілді.

Тема № 9. Клиническая фармакология средств для лечения сахарного диабета
Знать: клинические формы сахарного диабета; характеристика сахароснижающих препаратов; разновидности инсулинов по длительности эффекта.

Практическое занятие:

Уметь: выписывать рецепты; определить эффективность сахаропонижающей терапии по клиническим и лабораторным данным; дать лечебные рекомендации больным сахарным диабетом; оказать помощь при передозировке препаратов инсулина.

Тема № 10. Дифференцированный зачет

4 Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса

Выбор образовательных технологий должен быть обусловлен спецификой содержания предмета «Клиническая фармакология», направлен на формирование у обучающихся знаний, умений и навыков клинической фармакологии в пределах компетенции медицинской сестры общей практики, специализированной медицинской сестры (см. ГОСО, образовательную программу).

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций. При проведении практических занятий предусматривается деление групп на подгруппы численностью обучающихся не более 8 человек.

При обучении рекомендуется использование современной учебно-методической литературы, новых учебных и справочных пособий, электронных учебников, мультимедийных обучающих программ.

5 Контроль планируемого результата обучения

Для проверки уровня усвоения обучающимися содержания программного материала используются современные средства и методы контроля: тестовые задания, письменный и устный опрос, ситуационные задачи и др. Итоговой формой контроля по данной дисциплине является дифференцированный зачет.

Тема № 4. Клиническая фармакология антигипертензивных средств.

Знать: патогенез и виды артериальных гипертензий, фармакологические эффекты различных групп антигипертензивных средств; клиническая характеристика антигипертензивных средств.

Практическое занятие:

Уметь: выписывать рецепты на антигипертензивные препараты; оценить тип гемодинамики и назначить патогенетическую терапию для снижения артериального давления; оказывать неотложную доврачебную помощь при гипертонических кризах; выбрать и назначить соответствующую терапию в зависимости от клинических данных; оценить эффективность и рациональность назначенной терапии.

Тема № 5. Клиническая фармакология диуретических средств.

Знать: клиническую характеристику диуретических средств.

Практическое занятие:

Уметь: выписывать рецепты на различные диуретические средства; оценить тип гемодинамики и назначить патогенетическую терапию.

Тема № 6. Клиническая фармакология средств для лечения сердечной недостаточности.

Знать: клиническую характеристику средств для лечения сердечной недостаточности.

Практическое занятие:

Уметь: выписывать рецепты на средства для лечения сердечной недостаточности; оценить тип гемодинамики и назначить патогенетическую терапию.

Тема № 7. Клиническая фармакология средств для лечения гастродуоденальной патологии.

Знать: этиологию и патогенез язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки; сущность рационального подхода к фармакотерапии при заболеваниях желудка.

Практическое занятие:

Уметь: выбрать и назначить соответствующую терапию в зависимости от клинических данных; оценить эффективность и рациональность назначенной терапии; выписывать рецепты на различные лекарственные формы.

Тема № 8. Клиническая фармакология средств для лечения панкреатитов.

Знать: этиологию и патогенез панкреатитов; сущность рационального подхода к фармакотерапии при панкреатитах.

Практическое занятие:

Уметь: выбрать и назначить соответствующую терапию в зависимости от клинических данных; оценить эффективность и рациональность назначенной терапии; выписывать рецепты на различные лекарственные формы.

МАЗМҰНЫ

1. Түсіндірме жазба	6
2. Пәнді оқытуда жоспарланған нәтижелері	7
3. Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны	10
4. Білім беру үрдісін ұйымдастыруға және жүзеге асыруға қойылатын талаптар	13
5. Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау	13
6. Әдебиеттер және оқу құралдары	14

Осы үлгілік оқу бағдарламасы Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің рұқсатынсыз басылуына және таратылуына рұқсат етілмейді.

1 Түсіндірме жазба

Осы үлгілік оқу бағдарламасы ғылымның соңғы жетістіктеріне сәйкес (фармокология, клиникалық фармакология мен мейірбике ісі) және әртүрлі аурулардың клиникалық тәжірибесінде қолданылатын дәрілік препараттарды қолдануымен байланысты құрастырылған. «Клиникалық фармакология» пәнін мейірбикелерге оқыту болашақ маманның кәсіби біліктілігін арттырудың ажырамас бөлігі болып табылады. Клиникалық практикада дәрі-дәрмектердің көп мөлшерде пайда болуы, оларды қолданудағы қауіпсіздігі мен тиімділігін, науқастардағы олардың жанама әсері мен өзара тигізетін әрекетін ескере отырып фармакокинетика мен фармакодинамиканы оқудың бірінғай жүйесін құруды талап етеді.

Пәнді оқытудың негізгі мақсаты орта білімді мамандарды даярлағанда емдеу-алдын алу шараларын жүргізуде, пациенттерге жедел көмек көрсетуде дәрі-дәрмектердің фармакокинетикасы мен фармакодинамикасын ескере отырып қолдануын, сонымен қатар дәрі-дәрмектің өзара әрекеттесуін және пациенттің организмiне тигізетін әсерін ұғыну.

Пәнді игеру теориялық және практикалық курс процессінде іске асырылады.

Клиникалық фармакология курсы оқығаннан кейін білім алушы әртүрлі аурулар кезінде дәрі-дәрмектерді тағайындауды және олардың кері және тератогенді әсерлерін білуі керек; дәрі-дәрмектерді талапқа сай таңдай білу; дәрі-дәрмектердің кері әсерлері мен улануда жедел көмек көрсету тәсілдерін игеру; фармакокинетика, фармакодинамика, гомеопатиялық препараттар мен жаңа дәрі-дәрмектер, фитотерапия туралы түсініктері болуы қажет.

Оқу уақытының жалпы көлемі – 46 сағат, оның ішінде:

- теориялық сабақ - 20 сағат;
- практикалық сабақ – 26 сағат.

Қазақстан Республикасының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес 0302000 - «Мейірбике ісі» мамандығы бойынша үлгілік оқу бағдарламасын іске асыруда саралау сынағы қарастырылған. Саралау сынағы осы пәнге бюджеттен бөлінген жалпы уақыт негізінде өткізіледі.

Оқытуға берілген бөлімдер мен тақырыптар тізімін азайтуға болмайды, дегенмен оқытылатын тақырыптарды (бөлімдерді) терендетуге немесе кеңейтуге болады.

Оқу мерзімі үлгі ретінде берілген, оны өзгертуге болады тек пән бойынша білім беру құрылымын сақтау қажет.

Мемлекеттік міндетті жалпыға білім беру стандартына сәйкес білім алушы базалық, кәсіби және арнайы біліктілікті қалыптастыруға негізделген модульды оқыту құрылымын енгізу. Үлгілік оқу бағдарламасы «клиникалық фармакология» пәні бойынша оқу жұмыс бағдарламасын әзірлеуге негіз болады. Оқу жұмыс бағдарламасын құрастырғанда білім беру мекемесі:

- үлгілік оқу жоспарында циклге бөлінген оқу уақытының жалпы көлемін өзгертпей, пән бойынша 15-25% өзгертуге («Орта білім беру. Техникалық және кәсіптік. Негізгі қағидалар» ҚР МЖМБС 04.05.2008 ж.) құқылы.

Осы үлгілік оқу бағдарламасы «Анатомия», «Физиология», «Фармакология»,

3.1 Тематический план программ модульного обучения для специалистов среднего звена

Примечание: смотрите общую образовательную учебную программу.

3.2 Содержание типовой учебной программы дисциплины

Введение

Предмет «Клиническая фармакология», вследствие многообразия лекарственных препаратов, их широкого применения занимает одно из ведущих мест в клинической медицине. Знание этой дисциплины для медицинской сестры необходимо, так как она является сознательным и активным помощником врача в выполнении его назначений, в лечении, наблюдении и уходе за больными.

Тема № 1. Клиническая фармакология. Предмет. Задачи. Основные понятия фармакодинамики и фармакотерапии.

Знать: структуру, цель и задачи клинической фармакологии; взаимосвязь с другими общебиологическими и клиническими дисциплинами; основные этапы развития клинической фармакологии; роль отечественных ученых в развитии клинической фармакологии; место фармакологического Комитета РК и центра по побочному действию лекарственных средств и осуществление контроля за их применением; деонтологические проблемы клинической фармакологии; основные принципы фармакодинамики; общее представление о механизме действия; основные требования к методам оценки фармакодинамики лекарственных средств; терапевтический мониторинг.

Тема № 2. Клиническая фармакология средств для лечения бронхиальной астмы.

Знать: этиологию и патогенез бронхиальной астмы; сущность рационального подхода к фармакотерапии бронхиальной астмы.

Практическое занятие:

Уметь: выбрать и назначить соответствующую терапию в зависимости от клинических данных; оценить эффективность и рациональность назначенной терапии; выписывать рецепты на различные лекарственные формы; оказать помощь при приступах удушья.

Тема № 3. Клиническая фармакология антиангинальных средств.

Знать: клиническую характеристику антиангинальных средств.

Практическое занятие:

Уметь: выписывать рецепты на антиангинальные препараты; оценить состояние пациента и назначить патогенетическую терапию ишемической болезни сердца; оказать неотложную доврачебную помощь при боли в сердце; оценить эффективность и рациональность назначенной терапии.

3 Тематический план и содержание дисциплины

3.1 Тематический план дисциплины

	Наименование разделов и тем	Количество учебного времени при очной форме обучения (час)		
		Всего	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1	Клиническая фармакология. Предмет. Задачи. Основные понятия фармакодинамики и фармакотерапии	4	2	2
2	Клиническая фармакология средств для лечения бронхиальной астмы	4	2	2
3	Клиническая фармакология антиангинальных средств	6	2	4
4	Клиническая фармакология антигипертензивных средств	6	2	4
5	Клиническая фармакология диуретических средств	4	2	2
6	Клиническая фармакология средств для лечения сердечной недостаточности	4	2	2
7	Клиническая фармакология средств для лечения гастродуоденальной патологии	6	2	4
8	Клиническая фармакология средств для лечения панкреатитов	4	2	2
9	Клиническая фармакология средств для лечения сахарного диабета	6	2	4
10	Дифференцированный зачет	2	2	
	Итого:	46	20	26

«Мейірбике ісі» пәндері бойынша білім алушының біліміне, іскерлігіне және машықтануына негізделген.

Бағдарлама басқа да клиникалық «Терапиядағы мейірбике ісі», «Хирургия мен реанимациядағы мейірбике ісі», «Акушерия мен гинекологиядағы мейірбике ісі», «Педиатриядағы мейірбике ісі» пәндермен интеграцияланған. Үлгілік оқу бағдарламасын іске асыруда дидактикалық көрнекі құралдар, кестелер, диапозитивтер, оқулықтар мен оқу-әдістемелік құралдар қолданылады.

Сабақты өткізу түрі:

- білім беру мекемесінің сабақ кестесі бойынша жүргізіледі (теориялық, практикалық және дара). Сабақ оқу үрдісін ұйымдастырудың әртүрлі формаларын қолдануды ұсынады: іскерлік ойындар, сабақ - конференция, клиникалық жайларды моделдеу сабағы және т.б.

2 Пәнді оқытуда жоспарланған нәтижелер

Стандартта жоспарланған оқыту нәтижелері және білім беру бағдарламалары	Үлгілік оқу бағдарламасында жоспарланған нәтижелер
Білім алушылар: Базалық: БҚ 1. Жұмыс орнын ұйымдастыруда; БҚ 2. Қауіпсіздік техникасын сақтауда; БҚ 3. «Медициналық қызметкер» және «пациент» арасындағы өзара қарым қатынасты қалыптастыруда негізгі модульдегі білімін пайдалана білуде; БҚ 4. Пациенттерге күтім жасау негізін білуде; БҚ 5. Ауруды алдын ала ескертуге, денсаулықты күшейтуге және салауатты өмір салтын қалыптастыруға бағытталған гигиеналық шараларды білуде; БҚ 6. Жұқпалы ауруларды бақылау жүйесін және медициналық мекемелердің құрылымдық бөлімдеріндегі пациенттердің, медициналық қызметкерлердің жұқпалы ауруды жұқтыру қауіпсіздігін білуде; БҚ 7. Алғашқы медициналық көмек көрсетуге, медициналық іс-әрекеттерді және күтім жасау әдістерін орындау алгоритмін қолдана білуде;	- клиникалық фармакология пәнін және мақсатын, оның практикадағы мәнін; - клиникалық фармакологияның даму кезеңдерін; - препараттардың негізгі топтарының клиникалық фармакологиясын, олардың ағзалар мен жүйелерге тигізетін әсерін; - дәрілік заттарды жіктеу принциптерін; - фармакотерапия түрлерін; - препараттардың әсер ету механизмін, олардың фармакокинетикасы мен фармакодинамикасын; - әртүрлі дәрілік заттармен уланғанда қолданылатын емдеудің негізгі принциптерін білуі тиіс. - нақты бір науқасты емдеуге тағайындалатын дәрілік заттарды таңдауды; - ең тиімді дәрілердің түрлерін және оларды қолдану режимін анықтауды; - дәрілерді енгізу жолдарын таңдауды; - дәрілік заттардың әсерін бақылауды; - дәрілердің жанама әсерлерінің алдын алу және жою әдістерін;

Кәсіптік: КҚ 1. Жаңа экономикалық жағдайда медициналық мекемелердің жұмысын ұйымдастыра білуде; КҚ 2. Қазіргі уақыттағы ақпараттық технологиялар негізін білуде (компьютерлік білім, автоматтандыру жүйесі мен оқыту және басқару және т.б.). КҚ 3. Клиникалық симптомдарды айқындауда, мейіркелік диагнозды қоюда, әртүрлі жас тобындағы науқастарға дәлелді күтім жасауды жүргізуде; КҚ 4. Ересек адамдарға және балаларға білікті медициналық көмек көрсетуде; КҚ 5. Дәрігерге дейінгі шұғыл медициналық көмек көрсетуде; КҚ 6. Медициналық азаматтық қорғаныс қызметі, медициналық апат қызметі қызметкерлерін, зардап шеккен адамдарды, пациенттерді, халықтарды қорғау бойынша іс – шараларды жүргізуде; төтенше жағдайлар кезінде дәрігерге дейін көмек көрсетуде; КҚ 7. Паллиативті мейіркелік көмек көрсету негіздері мен танатология негіздерін білуде; КҚ 8. Салауатты өмір салтын насихаттай білуде, өмірдегі физикалық жетілдіру шеберлігі мен дағдыларын пайдалана білуде, денсаулық деңгейіне баға беруде, денсаулықты жақсарту бағдарламасын қалыптастыруда, зиянды әдеттермен күресуде және алдын алу бойынша іс-шаралар жүргізуді; КҚ 9. Медициналық көмек көрсету сапасына халықаралық стандарттар аясында құзыретті болу. Арнайы: АҚ 1. Маманның кәсіби жұмысындағы негізгі міндеттерін, қызметтерін, жағдайларын және тәртібін анықтайтын нормативті құжаттарды білуде;	- дәрілік заттардың мөлшерін (бір мезгілдік, тәуліктік, курстық мөлшер-лерін) дұрыс анықтауды; - әртүрлі дәрі-дәрмектерге рецептер (шипашақ) жазуды үйреніп алуы қажет.
--	--

дународных стандартов качества оказания медицинской помощи. Специальными: СК 1. Знать нормативные документы, определяющие основные задачи, функции, условия и порядок профессиональной деятельности специалиста; СК 2. Уметь организовывать и осуществлять сестринский процесс при нарушении функции различных органов и систем; СК 3. Выполнять профилактические, лечебные, диагностические мероприятия, назначенные врачом в больничном учреждении, готовить инструменты и ассистировать врачу при проведении сложных манипуляций; СК 4. Знать охрану здоровья матери и ребенка, методы исследования беременных и гинекологических больных, принципы и задачи планирования семьи, методы контрацепции; СК 5. Знать методы эффективной коммуникации в организации, вопросы психологии для управления конфликтами, стрессами в организации; СК 6. Уметь подготовить пациента к лабораторным, функциональным, инструментальным методам исследования, проводить забор, доставку, хранение собранного материала для бактериологического исследования; СК 7. Уметь осуществлять программу ВОЗ по ИВБДВ, составлять карты профилактических прививок у детей, давать рекомендации по уходу и питанию у детей грудного возраста; СК 8. Уметь выполнять реанимационные, реабилитационные, лечебно-оздоровительные, санитарно-просветительные мероприятия в соответствии со своей профессиональной компетенцией, полномочиями и врачебными назначениями.	
--	--

БК 6. Знать систему инфекционного контроля и инфекционной безопасности пациентов и медицинского персонала в структурных подразделениях в медицинских организациях; БК 7. Владеть алгоритмами выполнения первой медицинской помощи, медицинскими манипуляциями и методами ухода. Профессиональными: ПК 1. Знать организацию работы медицинских организаций в новых экономических условиях; ПК 2. Знать основы современных информационных технологий (знание компьютера, автоматизированные системы обучения и управления и др.); ПК 3. Уметь выявлять клинические симптомы, ставить сестринский диагноз, проводить мотивированный уход за больными разных возрастных групп; ПК 4. Оказывать квалифицированную медицинскую помощь взрослому и детскому населению; ПК 5. Оказывать неотложную доврачебную медицинскую помощь; ПК 6. Проводить мероприятия по защите населения, пациентов, пострадавших и персонала службы медицинских катастроф, медицинской службы гражданской обороны, оказывать доврачебную помощь в чрезвычайных ситуациях; ПК 7. Знать основы паллиативной сестринской помощи, основы танатологии; ПК 8. Уметь вести пропаганду здорового образа жизни, владеть умениями и навыками физического совершенствования жизни, дать оценку уровня здоровья, составить программу улучшения здоровья, уметь проводить мероприятия по профилактике и борьбе с вредными привычками; ПК 9. Быть компетентным в области меж-	- механизм действия различных групп препаратов, их фармакокинетику и фармакодинамику; - основные принципы терапии при отравлениях различными лекарственными средствами; уметь: - выбирать лекарственные средства для лечения конкретного пациента; - определить наиболее подходящие лекарственные формы и режимы их применения; - выбирать пути введения препаратов; - наблюдать за действием лекарственного средства; - предупредить и устранить побочные реакции лекарственных веществ; - правильно подобрать дозу (разовую, суточную, курсовую); - выписывать рецепты на различные лекарственные формы.
--	---

АҚ 2. Өртүрлі ағзалар мен жүйелер қызметінің бұзылуы кезінде мейірбикелік үрдістерді ұйымдастыруда және іске асыруда; АҚ 3. Ауруханалық мекемелерде дәрігердің тағайындаған алдын-алу, емдік, диагностикалық шараларын орындауда, құрал-жабдықтарды дайындауда және күрделі іс-әрекеттерді жүргізу кезінде дәрігерге көмектесуде; АҚ 4. Ана мен баланың денсаулығын сақтау, жүкті әйелдерді және гинекологиялық науқастарды зерттеу, отбасын құруды жоспарлау принциптерін, міндеттерін, контрацепция әдістерін білуде; АҚ 5. Ұйымдағы тиімді қарым-қатынас әдістерін, шиеленістерді, күйзелістерді меңгеру үшін психологиялық мәселелерді шеше білуде; АҚ 6. Пациентті зертханалық, функционалдык, аспаптық зерттеу әдістерін, бактериологиялық зерттеуге материал алу, оны сақтауда және тасымалдауда; АҚ 7. Балалар ауруларын бірлестіре жүргізу бойынша Дүние жүзілік Денсаулық сақтау Ұйымының бағдарламасын іске асыруда, балаларға алдын ала егу картасын құруда, емшектегі балаларға күтім жасау және оларды тамақтандыру бойынша ұсыныстар беруде; АҚ 8. Кәсіптік құзыреттілігіне, өкілділігіне және дәрігерлік қызметіне сәйкес реанимациялық, оңалту, емдеу, сауықтыру, санитариялық-гигиеналық, санитариялық-ағарту шараларын орындай білуде қабілетті болуы қажет.	
--	--

3 Пәннің тақырыптық жоспары мен мазмұны

3.1. Пәннің тақырыптық жоспары

№	Тақырыптар мен бөлімдердің атаулары	Күндізгі оқыту нысаны кезіндегі оқу уақытының көлемі (сағат)		
		Барлығы	Теория	Практика
1	2	3	4	5
1.	Клиникалық фармакология. Пәні. Міндеттері, фармакодинамика мен фармакотерапияның негізгі түсініктері	4	2	2
2.	Бронх демікпесін емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы	4	2	2
3.	Антиангиналық дәрілердің клиникалық фармакологиясы	6	2	4
4.	Гипертензияға қарсы қолданылатын дәрілердің клиникалық фармакологиясы	6	2	4
5.	Диуретикалық дәрілердің клиникалық фармакологиясы	4	2	2
6.	Жүрек функциясының жетіспеушілігін емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы	4	2	2
7.	Гастроуденальды патологияларды емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы	6	2	4
8.	Панкреатиттерді емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы	4	2	2
9.	Қантты диабетті емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы	6	2	4
10.	Саралау сынағы	2	2	-
	Барлығы	46	20	26

3.1. Орта буынды мамандар деңгейінде оқытудағы модульды бағдарламаның тақырыптық жоспары

Ескерту: жалпы білім беру оқу бағдарламасын қараңыз.

Типовая учебная программа по дисциплине «Клиническая фармакология» является основой для разработки рабочей учебной программы организациями образования. При разработке рабочих учебных программ организация образования имеет право:

- изменять объём учебного времени, выделенного в типовом учебном плане на изучение дисциплины в пределах 15-25%, при сохранении объёма учебного времени, отведенного на цикл (ГОСО РК 4.05-2008 «Образование среднее. Техническое и профессиональное. Основные положения»).

Настоящая типовая учебная программа базируется на знаниях, умениях и навыках обучающихся по предметам «Анатомия», «Физиология», «Фармакология», «Сестринское дело».

Программа предусматривает интеграцию с другими клиническими дисциплинами: «Сестринское дело в терапии», «Сестринское дело в хирургии и реанимации», «Сестринское дело в акушерстве и гинекологии», «Сестринское дело в педиатрии».

При реализации настоящей Типовой учебной программы рекомендуется использовать дидактические и наглядные пособия, таблицы, диапозитивы, учебные и учебно-методические пособия.

Формы проведения занятий:

- учебные занятия по расписанию учебного заведения (теоретические, практические и индивидуальные). Занятия рекомендуется проводить с использованием различных форм организации учебного процесса: деловая игра, урок–конференция, урок моделирования клинических ситуаций и др.

2 Планируемые результаты обучения дисциплины

Результаты обучения, запланированные в стандарте и образовательной программе	Результаты, запланированные в типовой учебной программе
В результате изучения дисциплин обучающийся должен обладать следующими компетенциями:	В результате изучения дисциплины обучающийся должен
Базовыми: БК 1. Организовать рабочее место; БК 2. Соблюдать технику безопасности; БК 3. Владеть знаниями основных моделей построения взаимоотношений «медицинский работник» и «пациент»; БК 4. Знать основы ухода за пациентами; БК 5. Знать гигиенические мероприятия, направленные на предупреждение заболеваний, укрепление здоровья и формирование здорового образа жизни;	знать: - предмет и задачи клинической фармакологии, ее значение в практической деятельности; - этапы развития клинической фармакологии; - клиническую фармакологию основных групп препаратов, влияющих на функции различных органов и систем; - принципы классификации лекарственных средств; - виды фармакотерапии;

1 Пояснительная записка

Настоящая типовая программа составлена в соответствии с современными достижениями науки (фармакология, клиническая фармакология и сестринское дело) и практического использования лекарственных препаратов в клинике различных заболеваний. Изучение медицинскими сестрами дисциплины «Клиническая фармакология» является неотъемлемой частью формирования профессиональной компетентности будущего специалиста.

Появление в клинической практике большого количества лекарственных средств, их эффективность и безопасность в применении, потребовало создание единой системы изучения фармакокинетики, фармакодинамики, взаимодействие и их побочного действия у больных.

Основной целью изучения предмета является совершенствование качества подготовки специалистов среднего звена по оказанию лечебно-профилактической неотложной помощи пациентам, осмысленному ориентированию их в применении каждого лекарственного препарата с учетом их фармакокинетики, фармакодинамики. А также взаимного влияния лекарственных веществ друг на друга и на организм пациента.

Освоение дисциплины осуществляется в процессе теоретического и практического курса.

В результате изучения курса клинической фармакологии обучающийся должен знать назначение лекарственных средств при различных заболеваниях, их побочное и тератогенное действие; уметь проводить адекватный выбор лекарственных препаратов, владеть методикой оказания неотложной помощи при отравлениях и побочных действиях различных лекарственных средств; иметь представление о фармакокинетике, фармакодинамике гомеопатических препаратов и новейших лекарственных средств, фитотерапии.

Общий объем учебного времени – 46 часов, из них:

- теоретических занятий – 20 часов;
- практических занятий – 26 часов.

При реализации настоящей Типовой учебной программы в соответствии с Государственным общеобязательным стандартом образования Республики Казахстан по специальности 030200 0 – «Сестринское дело» предусмотрено проведение дифференцированного зачета. Дифференцированный зачет проводится за счет общего бюджета времени, отводимого на изучение дисциплины.

Перечень разделов и тем является обязательным для изучения и не может быть изменен в сторону уменьшения, но может быть изменен в сторону углубления и (или) расширения изучаемых тем (разделов).

Количество учебного времени на изучение разделов носит рекомендательный характер и может быть изменено при сохранении содержания образования по дисциплине.

Согласно ГОСО введена структура модульного обучения с уклоном на формирование у обучающихся базовых, профессиональных и специальных компетенций.

3.2. Пәннің үлгілік оқу бағдарламасының мазмұны

Кіріспе

Дәрі-дәрмектердің көптігінен, олардың кеңінен қолданылуына байланысты «Клиникалық фармакология» пәнінің клиникалық медицинада алатын орны ерекше. Бұл пәнді мейірбикенің білуі қажет, өйткені ол дәрігер тағайындаған емді орындауда, науқасты емдеуде, науқасты бақылап күтім жасауда дәрігердің саналы және белсенді көмекшісі.

№ 1 тақырып. Клиникалық фармакология. Пәні. Міндеттері. Фармакодинамика мен фармакотерапияның негізгі түсініктері.

Клиникалық фармакологияның құрылымын, мақсаты мен міндеттерін; жалпы биологиялық және клиникалық пәндермен байланысын; клиникалық фармакология дамуының негізгі кезеңдерін; отандық ғалымдардың клиникалық фармакологияны дамытудағы рөлін; Қазақстан Республикасы Фармакология комитетінің және дәрілік заттардың қолданылуын және олардың жанама әсерлерін бақылайтын орталықтың орнын; клиникалық фармакологиядағы деонтология мәселелерін; фармакодинамиканың негізгі принциптерін, әсер ету механизмдері туралы түсінікті; дәрілік заттардың фармакодинамикасын бағалайтын әдістерге қойылатын негізгі талаптарды; терапиялық мониторингті **білу тиіс**:

№ 2 тақырып. Бронх демікпесін емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы.

Бронх демікпесінің этиологиясы мен патогенезін; бронх демікпесі фармакотерапиясының тиімді әдістерінің негізін **білуі тиіс**.

Практикалық сабақта:

Клиникасына байланысты емді таңдап, тағайындауды; тағайындалған терапияның тиімділігі мен нәтижелілігін бағалауды; әртүрлі дәрі-дәрмектерге рецептер жазуды; демікпе ұстамасында көмек көрсетуді **үйреніп алуы қажет**.

№ 3 тақырып. Антиангиналық дәрі-дәрмектердің клиникалық фармакологиясы.

Антиангиналық препараттардың клиникалық сипаттамасын **білуі тиіс**.

Практикалық сабақта:

Антиангиналық дәрілерге рецепт жазуды; жүректің ишемиялық ауруында пациенттің жағдайын бағалауды, патогенездік терапия тағайындауды; жүрек тұсының ауырсынуы кезінде дәрігерге дейінгі шұғыл көмек көрсетуді; тағайындалған терапияның тиімділігі мен нәтижелілігін бағалауды **үйреніп алуы қажет**.

№ 4 тақырып. Гипертензияға қарсы қолданылатын дәрілердің клиникалық фармакологиясы.

Артериялық гипертензияның патогенезі мен түрлерін; гипертензияға қарсы

қолданылатын әртүрлі топтағы дәрілердің фармакологиялық тиімділігін; гипертензияға қарсы қолданылатын дәрілердің клиникалық сипаттамасын **білуі тиіс**.

Практикалық сабақта:

Гипертензияға қарсы қолданылатын препараттарға рецепт жазуды; гемодинамиканың типін анықтауды, артериалық қысымды төмендетуге қолданылатын патогенездік терапияны тағайындауды; гипертониялық криз кезінде дәрігерге дейінгі шұғыл жәрдем көрсетуді; клиникалық көрсеткіштерге сәйкес қажетті ем тағайындауды; тағайындалған терапияның тиімділігі мен нәтижелілігін бағалауды **үйреніп алуы қажет**.

№ 5 тақырып. Диуретикалық дәрілердің клиникалық фармакологиясы.

Диуретиктердің клиникалық сипаттамасын **білуі тиіс**.

Практикалық сабақта:

Әртүрлі диуретиктерге рецепт жазуды; гемодинамиканың типтерін анықтауды, патогенездік терапияны тағайындауды **үйреніп алуы қажет**.

№ 6 тақырып. Жүрек функциясының жетіспеушілігін емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы.

Жүрек функциясының жетіспеушілігін емдеуде қолданылатын дәрілердің клиникалық сипаттамасын **білуі тиіс**.

Практикалық сабақта:

Жүрек функциясының жетіспеушілігін емдеуде қолданылатын дәрілерге рецепт жазуды; гемодинамиканың түрлерін анықтауды, патогенездік терапияны тағайындауды **үйреніп алуы қажет**.

№ 7 тақырып. Гастродуоденалды патологияны емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы.

Асқазан мен ұлтабар ойықжарасының этиологиясы мен патогенезін; асқазан аурулары кезіндегі фармакотерапияның қазіргі тиімді әдістерінің мәнін **білуі тиіс**.

Практикалық сабақта:

Клиникалық көріністерге байланысты емді таңдауды, тағайындауды; тағайындалған терапияның тиімділігі мен нәтижелілігін бағалауды; әртүрлі дәрілерге рецептер жазуды **үйреніп алуы қажет**.

№ 8 тақырып. Панкреатиттерді емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы.

Панкреатиттің этиологиясы мен патогенезін; панкреатиттер кезіндегі фармакотерапияның қазіргі тиімді әдістерінің мәнін **білуі тиіс**.

Практикалық сабақта:

Клиникалық көріністерге байланысты терапияны таңдауды, тағайындауды; тағайындалған терапияның тиімділігі мен нәтижелілігін бағалауды; әртүрлі дәрілерге рецепт жазуды **үйреніп алуы қажет**.

СОДЕРЖАНИЕ

1. Пояснительная записка	18
2. Планируемые результаты обучения дисциплины	19
3. Тематический план и содержание дисциплины	22
4. Требования к условиям организации и реализации образовательного процесса	25
5. Контроль планируемого результата обучения.	25
6. Литература и средства обучения	26

Настоящая типовая программа не может быть тиражирована и распространена без разрешения Министерства здравоохранения Республики Казахстан.

Авторы:

1. Смакова С.С. – заместитель директора по учебной работе КГКП «Государственный медицинский колледж имени Дуйсенби Калматаева г. Семей»;
2. Усманова Р.Р. – преподаватель предмета «Пропедевтика внутренних болезней и сестринское дело в терапии» КГКП «Государственный медицинский колледж имени Дуйсенби Калматаева г. Семей»;
3. Жумагельдина Б.Б. – преподаватель предмета «Пропедевтика внутренних болезней и сестринское дело в терапии» КГКП «Государственный медицинский колледж имени Дуйсенби Калматаева г. Семей».

Эксперты:

1. Нурманова М.Ш. – РГКП «Республиканский медицинский колледж по подготовке и переподготовке средних медицинских и фармацевтических работников» г. Алматы, председатель ЦМК «Сестринское дело», кандидат медицинских наук;
2. Шаяхметова Г.М. – директор КГКП «Государственный медицинский колледж им. Д. Калматаева г. Семей», главный внештатный специалист по средним медицинским работникам г. Семей ВКО;
3. Челдыбаева Т.И. – заместитель директора по сестринскому делу КГКП «Региональный онкологический диспансер г. Семей», врач высшей категории.

1 РАЗРАБОТАНА и ВНЕСЕНА Республиканским центром инновационных технологий медицинского образования и науки и КГКП «Государственный медицинский колледж имени Дуйсенби Калматаева г. Семей».

2 ВВЕДЕНА впервые.

3 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА разработана в соответствии с государственным общеобязательным стандартом образования 2010 года по специальности 030200 0 – «Сестринское дело» с квалификациями 030203 3 – «Медицинская сестра общей практики», 030204 3 – «Специализированная медицинская сестра».

4 ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА утверждена приказом Министра здравоохранения Республики Казахстан от 5 августа 2010 года № 604.

№ 9 тақырып. Қантты диабетті емдейтін дәрілердің клиникалық фармакологиясы.

Қантты диабеттің клиникалық түрлерін; қандағы қанттың құрамын төмендететін дәрілердің сипаттамасын; инсулин әсерінің ұзақтығына байланысты оның түрлерін білуі тиіс.

Практикалық сабақта:

Рецептер жазуды, клиникалық және зертханалық мәліметтерге байланысты қандағы қанттың құрамын төмендететін терапияның тиімділігін анықтауды; қантты диабетпен сырқаттанатын науқастарға емдік кеңес беруді; инсулин препаратын мөлшерден тыс беру кезінде көмек көрсетуді **үйреніп алуы қажет.**

№ 10 тақырып. Саралау сынағы.

4 Білім беру үрдістерін ұйымдастыру және оны жүзеге асыру жағдайларына қойылатын талаптар

Білім беру технологиясын таңдау «Клиникалық фармакология» пәнінің ерекше құрылымына байланысты білім алушылар, жалпы практика мейірбикесі құзырлығының аясында білімді, іскерлікті, дағдыларды қалыптастыруға бағытталған (МЖМБС, білім беру бағдарламасын қараңыз).

МЖМБС сәйкес білім алушылардың негіздік, кәсіби және арнайы құзырлығын қалыптастыруға модульдық оқыту құрылымы енгізілген. Практикалық сабақты жүргізгенде топты 8 адамнан аспайтын топшаларға бөліп өткізу қарастырылған.

Оқыту кезінде замануи оқу-әдістемелік әдебиеттерді, жаңа оқулықтар мен анықтама құралдарын, электронды оқулықтарды, мультимедиялық оқыту бағдарламасын қолдану ұйғарылған.

5 Оқытудың жоспарланған нәтижесін бақылау

Сабақты өткізу түрлері:

Білім алушылардың бағдарламаны игерген деңгейін анықтау үшін соңғы бақылау әдістері қолданылады: тестік тапсырмалар, жазбаша тапсыру және ауызша сұрау, ситуациялық есептерді шешу және т.б.

Осы пән бойынша қортынды бақылау «саралау сынағы» болып табылады.

6 Әдебиеттер және оқу құралдары

6.1 Негізгі әдебиеттер

1. Клиническая фармакология: учебник + CD /под ред. В.Г. Кукеса.- 4-е изд., перераб. и доп. – М., 2009. – 1056 с.
2. Клиническая фармакология и фармакотерапия: учебник /под ред. В.Г. Кукеса, А.К. Стародубцева. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2011. – 800 с.

6.2 Қосымша әдебиеттер

1. Клиническая фармакология. В 2-х т. Пер. с англ. Лоуренс Д.Р., Бенит Т.Н. – М., Медицина, 2004.
2. Клиническая фармакология. Михайлов И.Б. – СПб., 2004.
3. Клинические рекомендации, основанные на доказательной медицине: перевод с английского под редакцией Ю.Л.Шевченко, В.И. Кулакова, Р.М. Хаитова – 2-е изд., испр. – М.; ГЭОТАР-МЕД, 2002. – 1248 с.
4. Лекарственные средства. Машковский М.Д. – М., Медицина, 2010.
5. Список основных жизненно-важных лекарственных средств РК – Астана, 2006.
6. Справочник ВИДАЛЬ «Лекарственные препараты в Казахстане» – М., Астра Фарм Сервис. 2010. 960 с.

6.3 Оқу құралдары:

1. Дидактикалық және көрнекі құралдар;
2. Қағаз және электронды түрде тасымалданған тестілер;
3. Қағаз және электронды түрде тасымалданған оқу-әдістемелік құралдар;
4. Оқулық фильмдер;
5. Тақырыптық плакаттар жиынтығы.

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

ТЕХНИЧЕСКОЕ И ПРОФЕССИОНАЛЬНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ

ТИПОВАЯ УЧЕБНАЯ ПРОГРАММА

КЛИНИЧЕСКАЯ ФАРМАКОЛОГИЯ

СПЕЦИАЛЬНОСТЬ: 030200 0 - «СЕСТРИНСКОЕ ДЕЛО»

Квалификация: 030203 3 - «Медицинская сестра общей практики»

Квалификация: 030204 3 - «Специализированная медицинская сестра»

Объем часов – 46

Астана 2010